Lumbalpunktur/rygmarvsvæskeundersøgelse

Hvad er en lumbalpunktur?

Lumbalpunktur er en undersøgelse af den væske, der ligger og omgiver hjernen og rygmarven. Væsken kaldes spinalvæske eller rygmarvsvæske.

Ved undersøgelsen stikker lægen en specialnål ind mellem ryghvirvlerne i lænden og tapper væske ud.

Hvorfor skal jeg have denne undersøgelse?

Lumbalpunktur-undersøgelsen foretages for at se, om der er tegn på sygdom inde omkring hjerne og rygmarv.

Hvordan udføres undersøgelsen?

Lumbalpunkturen udføres af en læge. Der er en assistent til stede ved undersøgelsen, som hjælper lægen.

I forbindelse med undersøgelsen skal du enten sidde op med ryggen foroverbøjet, eller ligge på siden med benene bøjet, trukket op mod brystkassen.

Inden undersøgelsen vaskes og desinficeres huden med farvet klorhexidin sprit omkring indstiksstedet.

Specialnålen føres gennem huden, mellem to ryghvirvler og ind i spinalkanalen. Indstiksstedet svarer til midterste del af lænden. Ved at vælge dette indstikssted undgår man at skade rygmarven.

Når nålen ligger korrekt, vil spinalvæsken langsomt dryppe ud af nålen og blive samlet i glas. Der udtømmes typisk 5-10 ml væske. Væsken sendes til analyse.

Lægen trækker nålen ud, fjerner klorhexidinspritten med almindelig sprit og sætter plaster på.

Umiddelbart efter undersøgelsen vil du blive bedt om at gå på laboratoriet og få taget blodprøver.

Se eventuelt videofilmen ***Sådan laver vi en lumbalpunktur*** på afdeling for Hjerne- og Nervesygdommes hjemmeside her.

Hvordan forbereder jeg mig?

Lumbalpunktur kræver ingen særlig forberedelse (se dog afsnit om blodfortyndende).

Hvor lang tid tager undersøgelsen?
Undersøgelsen tager 10-30 minutter.

Gør det ondt?
Du vil kunne mærke stikket, men sædvanligvis gør det ikke meget ondt. Det kan ske, at nålen i første omgang rammer en nerve med det resultat, at du kan opleve smerter, der stråler ned i benet. Det er ikke farligt.

Er der noget, jeg skal passe på med bagefter?
Normalt kan du rejse dig og gå rundt kort efter undersøgelsen.

Undersøgelsen har få risici. Den hyppigste bivirkning er hovedpine. Hos enkelte varer hovedpinen flere dage og er karakteristisk ved, at den forværres ved overgang fra liggende til siddende eller stående stilling, og lindres i hvile.

Hovedpinen behandles med smertestillende medicin, f.eks. paracetamol og hvile. Det er vigtigt at drikke rigeligt væske. Nogle oplever kvalme og kan kaste op efter undersøgelsen.

Aftager hovedpinen ikke efter 3-4 dage, kan du kontakte Hjerne- og Nervesygdomme, klinik på tlf. 4732 2800 eller din egen læge.

Får du feber eller rygsmerter (bortset fra ømhed efter stikket) efter undersøgelsen, skal du kontakte os på telefon 4732 2800 eller lægevagten uden for vores åbningstid.

Er du i blodfortyndende behandling?
Hvis du får blodfortyndende behandling, er det vigtigt, at sygehuspersonalet ved det. I nogle tilfælde er det nødvendigt at holde pause med den blodfortyndende behandling inden og efter en rygmarvsvæskeprøve.

Clopidogrel, Acetylsalisylsyre, Dipyridamol, Ticagrelor, Prasugrel

1. Der er ikke behov for pause, hvis du er i blodfortyndende behandling med kun ét af disse præparater.
2. Der er heller ikke behov for pause, hvis du er i blodfortyndende behandling med en kombination af Clopidogrel+Acetylsalisylsyre eller Dipyridamol+Acetylsalisylsyre.

Warfarin (Marevan)

1. Du skal oftest have målt INR inden rygmarvsvæskeprøven. Det gøres typisk 1-2 dage inden rygmarvsvæskeprøven. Aftal dette med sygehuslægen.
2. Hvis INR er under 3,0, så skal du holde pause dagen før rygmarvsvæskeprøven.
3. Hvis INR er over 3,0, så skal du holde pause længere og måske have målt INR igen.
4. Hvis rygmarvsvæskeprøven tages om dagen, så kan du genoptage behandlingen samme aften.

Apixaban (Eliquis) Dabigatran (Pradaxa)

1. Hvis du har normal nyrefunktion, så skal du holde pause dagen før og samme dag som rygmarvsvæskeprøven.
2. Du kan genoptage behandlingen dagen efter.

Rivaroxaban (Xarelto), Erdoxaban (Lixiana)

1. Hvis du har normal nyrefunktion, så skal du holde pause samme dag som rygmarvsvæskeprøven.
2. Du kan genoptage behandlingen dagen efter.

Spørg sygehuspersonalet, hvis du er i tvivl, eller hvis du er i en blodfortyndende behandling, som ikke er beskrevet ovenfor.

Hvordan får jeg svar på undersøgelse af min spinalvæske?

Der går op til 14 dage før svar på spinalvæskeundersøgelserne ligger klar. Når svaret foreligger, vil du høre fra den læge, som har bestilt undersøgelsen. Hvis du mod forventning ikke har hørt fra lægen efter 2-3 uger fra den dag lumbalpunkturen blev udført, kan du kontakte Hjerne- og Nervesygdomme, klinik, på 4732 2800.

Forbered dig på, hvad du vil spørge lægen om. Skriv evt. en huskeseddel

- Bivirkninger efter undersøgelsen?
- Hvis jeg får bivirkninger, hvor dan skal jeg da forholde mig?
- Hvornår får jeg svar på undersøgelsen?
- Hvordan får jeg svar skriftligt, telefonisk, indkaldelse til svar?
- Er der noget medicin, jeg skal tage?
- Er der noget, jeg skal være særligt opmærksom på?
- Hvilke aftaler er der om opfølgning?

Øvrige nyttige oplysninger

Kommer du i bil, kan det være svært at finde en parkeringsplads. Vi anbefaler, at du bliver kørt eller tager offentlig transport. Kom under alle omstændigheder i god tid. I særlige tilfælde er det muligt at blive kørt til og fra sygehuset. Du kan læse om reglerne på Region Sjællands hjemmeside. Du kan også ringe til Befordringsservice på telefon 7015 3515.

Henvend dig til sekretæren i klinik for Hjerne- og Nervesygdomme, når du ankommer. Så ved vi, at du er kommet, og vi kan informere dig, hvis der er forsinkelse.

Vi gør, hvad vi kan for at undgå ventetid. Nogle gange varer undersøgelsen længere, end vi regner med, og der kan komme patienter, der skal behandles akut. Du vil måske komme til at opleve, at din mødedato bliver aflyst eller ændret. Det kan i sjældne tilfælde forekomme samme dag. Der kan være flere grunde til aflysning f.eks. sygdom blandt personalet eller behandling af akutte, indlagte patienter.

Du kan tilmelde dig på NemSMS, så du kan få påmindelser om dine aftaler på sygehuset. Læs hvordan du gør på Region Sjællands hjemmeside her.

På Region Sjællands hjemmeside kan du finde flere informationer om at være patient i Region Sjælland.